

S to vodó, kateri je hudičovo olje prilito, naj se poškrabi gnoj v hlevu ali na dvoru tri- ali štirikrat na léto. —

Tudi potresovanje gnojá z gipsam je enak dober pomoček, kér tudi v gipsu je hudičovo olje.

Jurče se mora še enkrat, pa v ti reči zadnjikrat oglasiti.

Tista dva pisavca, kterima sim v 8. pismu 100 cekinov na 1 vinar postavil, če skazeta, de so cesarski patenti taki, kar ona pravita, sta mi danes na moje 16. pismo odgovorila, pa sta le spet ravno to trobila, kar sta v svojih prvih pismih govorila. Prijatla! sej sim Vama unikat vunder dovelj zastopno povedal, de skazajta, kar govorita, to je, de mi ali v nemškem ali slovenskim jeziku *natisnjene cesarske patente, ki po Vajinih mislih govoré, v pregled pošljeta*. Te, te jez hočem imeti, ne pa Vajinih praznih besed. Saj so bili vsi cesarski patenti tavžentkrat in tavžentkrat natisnjeni in tudi v mnogoverstnih časopisih razglašeni: lahko jih bosta tedej dobila, čeravno so pomazani ali zmečkani, de so le še celi in de jih brati zamorem, so že dobri. To so edine prave priče, — vse drugo govorjenje je mlatva prazne slame.

Sicer pa Vama moram reči, de mi v Vajinih pismih zares preveliko čast skazujeta. Ja, ljuba prijatla, kaj res mislita, de Jurče postave dajé? Kaj me res za takó imenitniga moža imata? Bog Vama daj dobro! Sej vunder celi svet vé, de postavó zavolj desetine, tlake in vsih gruntnih davšin je sklenil (zadnji dan vel. serpana 1848) lanjski *deršavni zbor na Dnnaji*, v kterim je veliko kmetov sedelo, in de po tem sklepu sta cesar Ferdinand 7. kimovca 1848 in cesar Franc Jožef s svojimi ministri 4. sušca 1849 svojim deželam patenta dala. Noben drug človek ni imel v ti reči nič govoriti, ne Jurče, ne Pogačnik, ne stric pod Goro. Moja reč je bila le: dane postave razložiti, kakor so, — in kar je prostimu človeku manj zastopno, mu po domače razjasniti. V vse druge reči se jez ne vtikujem.

Sicer pa, dragi M. P! se tudi motite, ko pravite, de so cesar Ferdinand že 15. sušca 1848 patent zavolj kmetijskih reči vùn dali. 15. sušca ni na Dunaji nobeden na te reči mislil: ta dan so dovolili Cesar le vstavo, svobodni natis in pa narodno stražo, kar nam cesarski razglas tistiga dneva pové. Pismo cesarja Ferdinanda iz Olomuca 15. kozoperska 1848, poterdi kmetam dano obljubo, de so kmetije *po danim patentu* desetine, tlake in družih gosposkinih davšin réšene. Takó stoji zapisano, in jez ne smém od tacih pisem ne besedice preč vzeti, pa tudi ne pristaviti, kér moja reč je le oznaniti, kar se na svetu godí. 11. dan kimovca so poterdili Cesar posamesne postave, po kterih naj se grunti oprostitjo (sfrajajo), in tistim možém, kteri so v te komisije izvoljeni, je določba te imenitne reči izročena. Bog daj, de bi se vsim po pošteni volji zgodilo!

Jurče.

Ozír na stare čase.

Ko so v létu 1280 v mestu Aquila na Napolitanskim po rimskih starovínah kopali, so najdlí rudno ploščo, v ktero je sodba v hebrajskim jeziku vrisana, po kteri je bil Jezus Kristus k smerti obsojen. Na drugi strani te plošice se bère: „Enaka ploša je bila vsakimu rodu poslana.“ Ob času Francozke vojske na južnim Laškim so to ploščo Francozje našli v zakristii Kartajzarjev, blizo Napolitanskiga mesta, v skrinici iz črniga lesa (Ebenholz). Potem je prišla v kapelo v Kaserti, kjer se še zdej znajde v rokah Kartajzarjev, kterim so Francozje ta imenitni spominek iz hva-

ležnosti pustili, kér so jim v vojski zlo pomagali. Iz hebrajskiga jezika je dala francozka komisija nadpis plošice zvestó v francozki jezik prestaviti, in iz francozkiga je bil prestavljen v nemški. Dr. Thesmar, ki je razglasil ta nadpis v nemških Kolonjskih Novicah (Köllner Zeitung) pravi, de se ne more dvomiti (cviblati), de je ta sodba zares tista, kakor je bila čez Kristusa sklenjena, kér nagibljeji sodbe so v poglavitnih rečéh ravno tisti, kakor jih v sv. evangelji beremo. Mi prodamo to reč, kakor smo jo kupili in si ne upamo Dr. Thesmarjevih besed poterediti pa tudi ne ovreči. Vsak bravec „Novíc“ pa bo gotovo radovedno besede te sodbe bral, torej jo zvestó v slovenski jezik prestavljeno podamo, kakor sledí:

„Sodba, sklenjena od Poncija Pilata, deželniga oblastnika spodnje Galileje, de ima Jezus Nacareški na križu smert storiti.

„V sedmim létu vladbe cesarja Tiberija, in pét in dvajseti dan sušca v svetim mestu Jeruzalemu, kader sta Ana in Kajfat duhovna in aldovavca (Opferpriester) bila,

„Ponci Pilat, deželni oblastnik v spodnji Galileji, na prestolu predsednika sedijoč,

„obsodi Jezusa Nacareškiga, de ima na krizu med dvema razbojnikama umreti, zató kér velike in gotove priče ljudstva zoper njega govoré:

„1) De je Jezus zapeljivec, 2) de je podpihovavec, 3) de je sovražnik postáv, 4) de se po krivim božji sin imenuje, 5) de se po krivim kralja Izraelskiga imenuje, 6) de je šel v tempelj, spremljen od velike množice ljudi z oljkinimi vejami v rokah.

„Pervimu stotniku Kvirilu Korneliju je zapovedano, ga na moriše peljati.

„Vsim ubogim in bogatim je prepovedano, Jezusovo smert braniti.

„Priče, ktere so sodbo zoper Jezusa podpisale, so: 1) Daniel Robini, farizej. 2) Janez Corobatel. 3) Rafael Robani. 4) Kabet, pismoúk.

„Jezus bo iz Jeruzalemskiga mesta skozi Strueneanske vrata peljan.“ —

Nekoliko iz ministerskiga načerta, kakó naj bi se prihodnjič gimnazijalne in realne šole po Avstrijanskim vravnale (Entwurf der Organisation der Gymnasien und Realschulen in Oesterreich. Vom Ministerium des Cultus und Unterrichts. 1849. Gedruckt in der k. k. Hof- und Staatsdruckerei in Wien)

našim zvedenim domorodcam in šolskim prijatlam na znanje in v prevdark.

Iz dvéh namenov je vredništvo Novíc za potrebno spoznalo, nekoliko iz tega načerta zvedenim šolskim prijatlam naše domovine na znanje dati, prvič: kér gosp. minister úka sam želí, de naj več skušenih mož ta načert presodi in pové, česar bi morebiti prenarediti treba bilo („die Stimmen der Erfahrenen werden diejenigen Stellen bezeichnen, wo Abänderungen entweder allgemein, oder für eigenthümliche Verhältnisse einzelner Kronländer nöthig oder wünschenswerth sind“) — drugič pa: kér gosp. minister pričakuje, de se boste posebno dvojni novi za slovenske šole potrebni knjigi z druženo pomočjó berž in berž spisale.

Ta dva namena sta nas nagnala, nekoliko iz tega načerta, ki se nam razun nekterih reči v občinskem velike hvale vredin zdí, svojim domorodcam v prevdark razglasiti, de naj skušeni in za pravi prid šolskih naprav skerbni možé svoje misli odkritoserčno svetu oznajijo, in de naj se pogovoré, kakó naj bi se zaželjene nove bukve spisale.